

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

ПІДДУБНИЙ О. Г., доцент, к. фіз. вих.

Харківський університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба

АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНЮВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Анотація. Розглядається проблема перевірки та оцінки методичної підготовленості військовослужбовців під час занять фізичним вихованням, розглянуто думки експертів на запропонований підхід до оцінювання у попередній, діючій Тимчасовій настанові з фізичної підготовки в Збройних Силах України та програмі державного екзамену з дисципліни.

Ключові слова: фізичне виховання, перевірка, оцінка, методична підготовленість.

Вступ. Перевірка та оцінка теоретичних знань і методичних умінь – складова частина процесу фізичної та спеціальної підготовки курсантів ВВНЗ [1; 6].

Від того, як здійснюються перевірка і оцінка досягнень курсантів багато в чому залежить дисципліна на заняттях, ставлення курсантів до навчання, самостійної роботи і формування таких найважливіших якостей особистості військовослужбовця, як самостійність, ініціатива, працьовитість [1; 5].

Багатостороння значимість педагогічної оцінки під стать складній діяльності педагога, що оцінює результати навчання [7]. З введенням Тимчасової настанови з фізичної підготовки (НФП) в Збройних Силах України ускладнилася система оцінки та перевірки методичної підготовленості військовослужбовців. Виникли протиріччя між критеріями оцінки, що склалися давно, та запропонованими. Це розкрило недоліки застосування контролю та оцінки під час проведення державного екзамену.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні раціонального підходу до оцінювання методичної підготовленості військовослужбовців.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати підхід до оцінювання методичної підготовленості військовослужбовців за вимогами попередньої та діючої настанови з фізичної підготовки та програми державного екзамену з дисципліни.

2. Визначити найкращий порядок оцінювання методичної підготовленості військовослужбовців в умовах модульно-рейтингової системи навчання.

Матеріал і методи дослідження. Для експертної оцінки проблемності в ситуації оцінювання методичної підготовленості військовослужбовців за вимогами попередньої та діючої настанови з фізичної підготовки та програми державного екзамену були задіяні 6 досвідчених викладачів Харківського університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба. Якість оцінювання здійснювалась за п'ятьма параметрами:

1. можливість порівняння з результатами інших військовослужбовців або порівняння діяльності та її існуючих результатів з минулими у одного і того ж військовослужбовця;

2. здатність оцінювання до диференціювання та визначення рейтингу;

3. наявність виховної, освітньої, стимулюючої, орієнтуючої та інших функцій оцінювання;

4. ступінь відповідності результатів діяльності тих, хто навчається, нормам;

5. можливість прояву суб'єктивізму викладача.

Оцінка кожного з параметрів, що характеризує якість оцінювання проводилась за 10 – ти бальною шкалою (від 0 до 9). Оцінки «0» означає, що порядок оцінювання не має такої якості (параметра) взагалі і не реалізує її в навчанні. Бал «1» ставиться, якщо в настанові (програмі) наявні лише окремі моменти (елементи) відповідного параметра, тобто ступінь його реалізації в межах процедури оцінювання мінімальний. Бал «9» ставиться, якщо даний показник якості послідовно, систематично, повно реалізується в процесі оцінювання. Бали 2–8 ставляться залежно від повноти реалізації показників якості оцінювання. Аналіз оцінок експертів здійснювався за допомогою коефіцієнта конкордації та методом середніх балів.

Результати дослідження. Основою для оцінювання успішності курсанта є підсумки (результати) контролю. Враховуються при цьому як якісні, так і кількісні показники роботи курсантів. У НФП-2009 кількісні показники фіксувалися переважно в балах (оцінка рівня фізичної підготовленості) або відсотках (при оцінці військового підрозділу), а якісні в оціночних судженнях типу «добре», «задовільно» і т. п. (при оцінці методичної та фізичної підготовки). Кожному оціночному судженню приписується певний, заздалегідь узгоджений (встановлений) бал, показник

(наприклад, оціночному судженню «відмінно» – бал 5) [2].

Виконання методичного завдання оцінювалося за такими показниками: зовнішній вигляд, вимогливість, уміння чітко, ясно подавати команди, вимагати їх виконання, управляти групою; зразковий показ техніки виконання; правильність вибору місця; володіння дзеркальним показом; знання термінології, відповідність методів і методичних прийомів завданням навчання, вміння визначати стан тих, хто навчається, виявляти і усувати причини появу помилок, вміння класифікувати, своєчасно і правильно виправляти помилки; своєчасність допомоги і страховки.

З введенням Тимчасової настанови з фізичної підготовки в Збройних Силах України оцінка методичної підготовленості військовослужбовців здійснюється згідно організаційно-методичним вказівкам щодо критеріїв оцінки якості проведення методичного завдання. Вона складається з оцінок, одержаних ними за відповіді на теоретичні питання та виконання методичного завдання і визначається:

«методично підготовлений» – якщо отримав дві позитивні оцінки «володіє теоретичними основами фізичної підготовки» і «виконано»;

«методично не підготовлений» – якщо отримав одну негативну оцінку «не володіє теоретичними основами фізичної підготовки» або «не виконано» [4].

Показники оцінки якості проведення методичного завдання залишилися також самі.

У розділі порядку перевірки та оцінки програми державного екзамену з дисципліни додатково визначено порядок оцінки завдань, що пов'язані з визначенням сформованого рівня педагогічних умінь та документуванням. Вони оцінюються за принципом негативного суддівства [3].

Для визначення домінуючого рівня проблемності в ситуації оцінювання методичної підготовленості військовослужбовців за вимогами попередньої та діючої настанови з фізичної підготовки та програми державного екзамену з дисципліни автором запропоновано експертам опитувальник. Результати опитування представлені у таблиці.

Результати експертизи методів оцінки методичної підготовленості військовослужбовців

Показник	НФП 2009	ТНФП 2014	Програма
	Середня оцінка		
Можливість порівняння діяльності та її результатів	2,43	1,6	4,33
Здатність оцінювання до диференціювання та визначення рейтингу	3,00	2,3	4,17
Наявність виховної, освітньої, стимулюючої, орієнтуючої та інших функцій оцінювання	3,43	2,3	5,17
Ступінь відповідності результатів діяльності тих, хто навчається, нормам	4,57	4,0	5,33
Можливість прояву суб'єктивізму викладача	5,29	6,33	4,7
Оцінка середнього ступеня узгодженості думок всіх експертів			
Коефіцієнт конкордації W	0,64	0,71	0,57
Критерій узгодження Пірсона χ^2	15,25	17,04	13,67

Оцінка середнього ступеня узгодженості думок всіх експертів (W, χ^2) говорить про наявність задовільною ступеня узгодженості думок експертів при заданому рівні значимості $\alpha=0,05$. Тому результати, що отримані, можуть використовуватися для порівняння та визначення найкращого порядку оцінювання методичної підготовленості військовослужбовців в умовах модульно-рейтингової системи навчання.

За усіма показниками порядок перевірки та оцінки, що визначено у програмі державного екзамену з дисципліни «Фізичне виховання, спеціальна фізична підготовка», на думку експертів найкращий.

Висновки. Недостатня розробленість концептуальних положень, що визначають сутність педагогічної оцінки методичної підготовленості військовослужбовців в умовах модульно-рейтингової системи навчання, її ролі в освітньому процесі, структури та механізмів оціночних актів тягне за собою багатозначність розуміння функції оцінки. Даний факт створює проблему суб'єктивності в практиці контролю. У підсумку, замість виховної, освітньої, стимулюючої, яка орієнтує, та інших функцій оцінка може стати серйозною перешкодою на шляху до розвитку самостійної пізнавальної активності курсанта.

Аналіз запропонованих підходів до вирішення проблеми оцінки методичної підготовленості військовослужбовців дозволив визначити найкращим порядок перевірки та оцінки, що визна-

чено у програмі державного екзамену з дисципліни «Фізичне виховання, спеціальна фізична підготовка».

Перспективи подальших досліджень. Планується пошук нових підходів до порядку перевірки та оцінки, які спираються на об'єктивні методи педагогічних вимірювань.

Список використаної літератури:

1. Кирпенко В.М. Оцінка ефективності якості підготовки курсантів з дисципліни «Фізичне виховання, спеціальна фізична підготовка і спорт» [Текст] / В.М. Кирпенко, О.Г. Піддубний, С.А. Божко. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Наук. Моногр. / За ред. Проф. Єрмакова С.С. – Х. : ХДАДМ (ХХІІ). – 2008. – № 12. – С. 14–18.
2. Настанова з фізичної підготовки та спорту у Збройних Силах України (НФП – 2009). Затв. наказом МОУ № 685 від 29.12.09. К., 2009. – 232 с.
3. Організація та проведення державного екзамену з дисципліни “Фізична підготовка” у Харківському військовому університеті: Навч.- методичний посібник / Розроб. О.Г. Піддубний, Г.Г. Лисак, О.М. Ольховий та ін. – Харків: ХВУ, 2004. – 144 с.
4. Тимчасова Настанова з фізичної підготовки та спорту у Збройних Силах України (НФП – 2014). Затв. наказом МОУ № 35 від 11.02.2014. К., 2014. – 158 с.
5. Формирование и диагностика уровня педагогических умений студентов в процессе физического воспитания / [Маракушин А. И., Поддубный А. Г., Коновалов В. В., Кирпенко В. Н.] // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2015. – № 1(45). – С. 75–80. – dx.doi.org/10.15391/sns.v.2015-1.014.
6. Field Manual FM 7-22 Army Physical Readiness Training with Change 1 3 May 2013 Paperback – May 25, 2013 by [United States Government US Army](#).
7. Joseph E. Raycroft Mass Physical Training: For Use in the Army and the Reserve Officers Training Corps Forgotten Books (September 27, 2015) ISBN-10: 1332345891 / 308 pages.